

Analyser och utvärderingar för effektiv styrning (SOU 2018:79)

1. Remissyttrande - Analyser och utvärderingar för effektiv styrning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har beretts tillfälle att yttra sig över Finansdepartementets betänkande ”Analyser och utvärderingar för effektiv styrning”(SOU 2018:79). SKLs synpunkter lämnas med fokus på de delar som berör Kommuner och Regioner.

Analys- och utvärderingsutredningen har överlämnat förslag på en förändrad styrning och organisering av regeringens analys- och utvärderingsmyndigheter. Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av regeringens analys- och utvärderingsresurser och hur dessa är organiserade. Enligt uppdraget ska översynen omfatta Brottsförebyggande rådet, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Inspektionen för socialförsäkringen, Kulturanalys, Trafikanalys, Tillväxtanalys och Vårdanalys.

2. Sammanfattning

Utredarna tolkar uppdragsdirektiven som att det handlar om två utredningsfrågor:

- Vilka analyser och utvärderingar behöver regeringen i sin uppgift att styra riket, redovisa resultat till riksdagen och bedöma effektivitet?
- Hur ska regeringens analys- och utvärderingsresurser organiseras på ett ändamålsenligt sätt utifrån regeringens behov?

SKL delar utredarens bedömning om att frågorna är relevanta för att regeringen ska få analyser och utvärderingar av hög kvalitet som kan användas för en effektiv styrning. SKL delar principiellt uppfattningen om att en samordnad organisation främjar en sammanhållen styrning likväl att en omorganisering kan bidra till förbättring och effektivisering. För att regeringen ska få analyser och utvärderingar av hög kvalitet som kan användas för en effektiv styrning föreslår utredningen:

Fastställ att större reformer och investeringar ska utvärderas

Stora och ekonomiskt betydande reformer och investeringar bör utvärderas. Vägledande bör vara den ekonomiska omfattningen, påverkan på samhället och enskilda individers livsvillkor.

Ge analys- och utvärderingsmyndigheterna ett enhetligt uppdrag

Myndigheterna ska analysera och utvärdera vad statliga insatser leder till, om de är effektiva, bistå i policyanalys och tillgängliggöra forskning. Verksamheten ska vara inriktad mot regeringens behov.

Analys av kostnadseffektivitet ska ingå i uppdraget

Analys och utvärderingar behöver ha mer fokus på kostnader och kostnadseffektivitet.

Bilda tre nya myndigheter med bredare uppdrag

Arbetsmarknads- och välfärdsanalys, Tillväxt- och samhällsbyggnadsanalys och Trygghets- och säkerhetsanalys. Dessa myndigheter ersätter dagens sju myndigheter. Genom att myndigheterna får sektorsövergripande uppdrag är de förberedda för att ta sig an nya områden. Regeringen kan därmed få ett mer fullständigt underlag utan att inrätta fler myndigheter.

SKLs sammanfattande remissyttrande

- SKL tillstyrker utredningens förslag till en samlad strategi för att genomföra en förändring som är nödvändig för att möta regeringens behov av analys- och utvärderingsresurser. (7.1)
- SKL tillstyrker att förslagen bidrar till en större tydlighet kring analys- och utvärderingsmyndigheternas uppgift och roll. (7.1)
- SKL har inget att invända mot förslaget om de nya myndigheternas övergripande uppdrag och uppgifter. (7.1)
- SKL har inget att invända mot att utredningens uppfattning om att analys- och utvärderingsmyndigheterna, för att tillgodose regeringens grundläggande behov, ska ha ett enhetligt uppdrag i sina instruktioner. (7.1)
- SKL tillstyrker utredningens uppfattning om att större regeringsreformer och investeringar ska utvärderas. (7.3)
- SKL har inget att invända mot att utredningens uppfattning om att myndigheterna ska ha till uppgift att vart fjärde år redovisa en sammanställning till regeringen om utvecklingen inom sina verksamhetsområden. (7.3)
- SKL anser att resonemanget i betänkandet kring statliga insatsers samspel med andra instanser har hög relevans (7.3)
- SKL delar utredningens uppfattning om att analys- och utvärderingsmyndigheterna får till uppgift att ingå i ett nätverk i syfte att driva på metodutveckling och erfarenhetsutbyte. (7.3)

- SKL anser att företrädare för kommuner och regioner ska ges möjlighet att medverka myndigheternas olika samråd i till exempel nätverk i syfte att driva på metodutveckling och erfarenhetsutbyte. (7.3)
- SKL bejakar inte förslaget om att analysmyndigheterna inte behöver insynsråd. (7.3)
- SKL avstyrker utredningens förslag om en strykning av nuvarande mål gällande myndigheternas ansvar att bedöma utvecklingen gällande mångfald, tillgänglighet och jämställdhet. (7.3)
- SKL har, med ett undantag, inget att invända mot att utredningens förslag till ny myndighetsstruktur för regeringens analys- och utvärderingsresurser i syfte att utveckla och effektivisera. (7.4)
- SKL tillstyrker förslaget till en ny myndighetsstruktur men har synpunkter särskilt gällande förutsättningarna för den föreslagna myndigheten för tillväxt och samhällsbyggnad. (7.4)
- SKL anser att utredningens analys avseende de samhällsekonomiska konsekvenserna inte beaktar eventuella finansieringskostnader som kan tänkas uppstå inom kommuner och regioner. (8.7)
- SKL betonar vikten av att utredningens förslag inte kommer att bidra till en ökad tillsyn av våra medlemmars verksamheter.
- SKL betonar vikten av att utredningens förslag inte kommer att bida till att öka leveransen av uppgifter till de utvärderande myndigheterna.
- SKL vill lyfta frågan kring hur myndigheterna fungerar idag i förhållande till kommunerna och regioner avseende samspel, nytta, finansiella principer samt eventuella problem- eller förbättringsområden.

3. Analyser och utvärderingar allt viktigare i regeringens styrning (Kap 2)

SKL delar utredarens uppfattning kring att analys och utvärdering av faktabaserade resultat/prestationer är en nödvändighet för att kunna styra och leda.

4. SKLs ställningstagande – Förslag (Kap 7)

7.1 En strategi för att tillgodose regeringens behov av analys- och utvärderingsresurser

Det är positivt att man vill göra analys och utvärderingsmyndigheternas uppdrag mer likartade men avgörande att man behåller en flexibilitet för olika politikområdets specifika förutsättningar och behov. Det är också positivt att man vill göra en strategi för behovet av analys och utvärderingsresurser då det gör regeringens agerande mer förutsägbart och överblickbart. Då finns det också en möjlighet att komma med förslag till utveckling och förändringar på ett annat sätt.

SKL har få invändningar mot utredarens förslag men vill betona vikten av att det på kort- och lång sikt inte ska bidra till en ökad tillsyn och administration som inte skapar nytta och mervärde för kommuner och regioner.

7.3.1 Större reformer och investeringar ska utvärderas

Tillstyrker. Det är rimligt att staten utvärderar sina större reformer och investeringar. Utredningen lägger tonvikten på stora och ekonomiskt betydande insatser, men SKL menar att detta bör ses i relation till respektive politikområdes situation och att även reformer som påverkar politikområdes struktur och funktion bör räknas till större reformer.

7.3.2. Renodlade uppgifter för analys och utvärderingsmyndigheterna

Tillstyrker. Det är dock avgörande att de gemensamt formulerade uppgifterna ses som ett ramverk och att särskilda uppdrag kan tillföras för enskilda politikområden där man tillgodoser områdesspecifika förutsättningar och behov. Det är särskilt viktigt för de analysmyndigheter som finns inom de områden som utredningen beskriver som komplexa. Behoven av kompletterande uppdrag gäller inte enbart statistikansvar och dataåtkomst. (Se vidare under synpunkter gällande förslag till instruktion nedan.)

Gällande uppdraget att analysera och utvärdera effekter betonar utredningen uppdraget att se till effekterna av statliga insatser och en analys och utvärdering av politiken och de lyfter särskilt kostnadsanalyser och kostnadseffektivitet. En lika viktig parameter är den om måluppfyllelse som behöver finnas med i kommande uppdrag. SKL menar att uppdraget att ta fram rekommendationer för utveckling är mycket adekvat, det ger en ökad konkretisering av analysen samt ett gott underlag för utvecklad flernivåsamverkan. Uppdraget att sammanställa och tillgängliggöra forskning och annan relevant kunskapsunderlag är efterfrågat för utveckling av verksamheter på det kulturpolitiska området.

SKL anser att förslaget om att analysmyndigheterna inte behöver insynsråd är förhastat. Analysmyndigheter på komplexa politikområden där regeringens politik är avhängig samverkan med andra aktörer, vid exempelvis kommunala och regionala satsningar, får stöd av att myndighetschefen har tillgång till fler perspektiv än det vetenskapliga rådet kan bistå myndigheten med.

Synpunkter bilaga 3: förslag till instruktion för analys- och utvärderingsmyndigheterna

SKL anser att resonemanget i betänkandet kring statliga insatsers samspel med andra instanser har hög relevans bland annat inom det kulturpolitiska området och behöver beaktas i relation till instruktionen för Kulturanalys. Som myndighet på ett komplext område är det av stor vikt att Kulturanalys även i fortsättningen får till uppgift att:

- analysera kultområdets samlade finansiering
- bedöma effekterna av den statliga verksamhetsstyrningen och bidragsgivningen inom det kulturpolitiska området

- sprida kunskap, erfarenheter och resultat till andra myndigheter och intressenter
- myndigheten ska samverka och samråda, inte bara med andra analys- och utvärderingsmyndigheter, utan med berörda myndigheter, institutioner och andra organ
- att myndigheten har ett insynsråd som aktivt kan bidra till en strukturerad dialog med det omgivande samhället, likväl som insyn i myndighetens arbete

Återkommande utvärdering av Kultursamverkansmodellen

Utredningen föreslår att större reformer inom respektive politikområdet bör utvärderas. Kultursamverkansmodellen är en sådan reform som infördes på det kulturpolitiska området i samband med sjösättningen. Idag har Kulturanalys i uppdrag att löpande utvärdera denna modell och analysera dess långsiktiga effekter. Det behöver även fortsatt finnas med ett uppdrag att utvärdera och analysera kultursamverkansmodellen (som följer av förordningen 2010:2012 om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet) och dess långsiktiga effekter.

Mångfald, tillgänglighet och jämställdhet

SKL avstyrker utredningens förslag om en strykning av nuvarande mål gällande myndigheternas ansvar att bedöma utvecklingen gällande mångfald, tillgänglighet och jämställdhet samt att man inte heller får till uppdrag att integrera ett jämställdhets, mångfalds- eller barnperspektiv i sitt arbete.

7.3.3. Utvecklade analyser och utvärderingar om sektorerna vart fjärde år

Tillstyrker. SKL menar att en mer strukturerad och återkommande redovisning av utvecklingen på respektive område kan bidra till statens möjligheter att utveckla samverkan med den regionala och kommunala nivån på ett mer strategiskt sätt och ge förutsättningar mer långsiktighet i regeringens politik.

7.3.5 Organisera erfarenhetsutbyte kopplat till metodutveckling

Tillstyrker. Dock är det av stor vikt att samverka mellan myndigheterna inte uteslutande handlar om erfarenhetsutbyte och metodutveckling utan att staten också utvecklar sitt sektorsövergripande arbete. Detta bör beaktas vid framtida instruktionsutformning och regleringsbrev och får inte inskränkas till att gälla samverkan mellan de myndigheter som föreslås ingå i en ny myndighet.

7.4.1 Inrätta tre nya myndigheter

Tillstyrkes med synpunkter. SKL anser att förslaget att skapa större och sammanhållna myndigheter är önskvärt, samtidigt är det av stor vikt att man tar hänsyn till de praktiska förutsättningarna.

Ert dnr:
Fi2018/03478/SFÖ

När det gäller förslaget att lägga samman analysverksamheten för näringsliv, tillväxt, transport och kultur behöver man beakta de olika nuvarande myndigheternas situation. Den föreslagna myndigheten för tillväxt och samhällsbyggnadsanalys skulle vara förlagd på tre orter och det kan inte ge samma samordningsvinster som en samlad organisation. Det finns skäl att tro att det snarare kan komma att påverka utrymmet för samverkan med andra aktörer som är viktiga för att kunna analysera och utvärdera aktuella politikområden.

Kulturanalys är en liten och välfungerande myndighet av stor betydelse för sektorn och för SKL:s medlemmar. De har nyligen omlokiserats till Göteborg och har en utvecklad samverkan med andra verksamheter kring administration och lokaler. Med tanke på detta vill SKL understryka vikten av att ge verksamheterna förutsättningar att fungera väl även under en övergång till en ny myndighetsstruktur. En sammanslagning till en myndighet för tillväxt och samhällsbyggnadsanalys behöver också ta höjd för att det kulturpolitiska området har betydelsefulla kopplingar till fler politikområden än de som rör tillväxt och samhällsbyggnad. SKL ser att samordning och samverkan mellan de statliga myndigheterna och mellan sektorer är av stor vikt och att man bör finna fler och mer flexibla former för detta.

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Knappe
Ordförande